EDUSKUNNAN KANSLIA
Hallinto- ja palveluosasto

MUISTIO
Dnro: 3/21/2016
8.6.2016

Tarkastusvaliokunnan kuuleminen 14.6.2016 klo 12.30

EDUSKUNNAN KANSLIAN VUODEN 2015 TOIMINTAKERTOMUS

Kanslian toiminnan luotettavuus

Eduskunnan kanslian vuoden 2015 toimintakertomuksen rakenne on samanlainen kuin viime vuonna sisältäen kahdeksan lukua. Samanlainen rakenne mahdollistaa vertailujen tekemisen edellisten vuosien toimintakertomusten kesken.

Sisäisen valvonnan arvioinnissa todetaan, että strategiakauden 2011-2015 henkilöstömäärätavoite on saavutettu ja jopa hieman ohitettu. Arvioinnin mukaan se on osaltaan edellyttänyt ja tulee jatkossakin edellyttämään palveluiden uudistamista ja toiminnan tehostamista.

Vuonna 2015 tehdyn henkilökunnan työtyytyväisyyskyselyn mittaustulokset ovat arvioinnin mukaan pysyneet kokonaisuutena tarkastellen ennallaan ja ne ovat eri osa-alueilla vähintään tyydyttävät. Arvioinnissa kiinnitetään huomiota siihen, että työtilat ja -välineet tukevat hyvin tehtävien hoitoa ja mobiili- sekä etäkäyttöiset IT-palvelut mahdollistavat ajasta ja paikasta riippumattoman etätyöskentelyn. Sen sijaa uusien järjestelmien käytettävyydessä arvioinnissa todetaan olevan vielä ongelmia, mutta toimenpiteet asian parantamiseksi on aloitettu.

Kanslian toimintojen koordinoitu riskiarviointi on tähän mennessä tehty kahdesti. Ensimmäisen arviointikierroksen tulokset raportointiin kansliatoimikunnalle, joka määritteli vuosille 2015–2018 kolme riskienhallinnan kehittämisen painopistealuetta. Ne ovat: tietoturva ja tietojärjestelmät, osaamisen keskittyminen ja sijaisuuksien hallinta sekä työhyvinvointi. Teemat ovat olleet kehittämistyössä esillä vuoden 2015 aikana. Vuoden 2015 lopulla toteutetun uuden riskiarvioinnin tulokset valmistuvat alkuvuonna 2016.

Arvioinnissa todetaan, että johto saa seurantatietoa kustannuksista säännöllisesti. Järjestelmät mahdollistavat myös niiden jatkuvan seurannan. Tiedonkulkuun ja vuorovaikutukseen todetaan arvioinnissa olevan verraten hyvin toimivat menettelyt ja kanavat.

Sisäisen valvonnan arviointi- ja vahvistuslausumassa kanslian johtoryhmä toteaa, että kanslian sisäisen valvonnan arvioidaan olevan toiminnan laajuuteen nähden asianmukaista.

Toiminta ja sen vaikuttavuus

Toimintakertomuksessa todetaan, että kanslian toiminnan vaikuttavuus on vuoden 2015 aikana jatkanut myönteistä kehitystä. Kanslia on tarjonnut lainsäädäntötyöhön ja muun eduskunnan toiminnan edellyttämät palvelut laadukkaasti. Palvelutasoa on pidetty yllä ja henkilöstön toimintaa on voitu keskittää eduskunnan kannalta keskeiseen valtiopäivätoimintaan.

Pääsihteeri on katsauksessaan tiivistänyt kuluneen vuoden merkittävimmät asiat: vaalivuoden, siirtymisen Eduskuntatalosta väistötiloihin Sibelius-Akatemiaan, uuden asiankäsittelyjärjestelmä Eduksin ja uuden julkisen ja sisäisen verkkopalvelun käyttöönotot.

Uusien edustajien perehdyttämisen myötä myös väistötilojen käyttö ja hankaloituneet kulkuyhteydet eri rakennusten välillä edellyttivät koko eduskunnan perehdyttämistä muuttuneisiin olosuhteisiin. Vaikka tilapäinen istuntosali on ahdas ja arkinen, on työskentely sujunut varsinkin kesällä 2015 salissa tehtyjen akustiikka- ja ilmanvaihtoparannusten jälkeen. Tilan ahtaus ja pöytien pienuus vaikeuttavat papereiden jakoa ja säilytystä.

Valtiopäiväasioiden asian- ja asiakirjahallinnan Eduksi -järjestelmä otettiin käyttöön vuoden 2015 valtiopäivien alussa. Käyttöönotto on tuottanut hankaluuksia erityisesti valiokuntasihteeristön työssä, mutta keskuskansliassa sujunut kohtuullisen hyvin. Järjestelmän kehittämistä jatketaan.

Viime vaalikaudella asetettu tavoite vähentää eläköitymisten myötä ja uusin virkajärjestelyin kanslian vakinaisen virkasuhteisen henkilökunnan määrää vuoden 2015 loppuun mennessä 400 henkilötyövuoteen saavutettiin ja jopa ohitettiin, kun henkilötyövuosien[1] määrä oli vuodenvaihteessa 396. Se tarkoitti yli 30 henkilötyövuoden ja noin kahdeksan prosentin vähennystä.

Kansanedustajien avustajajärjestelmää muutettiin, kun kansliatoimikunnan 4.3.2015 tekemän päätöksen mukaisesti otettiin vaalikauden alusta käyttöön ns. ryhmäkansliamalli. Järjestelmään siirtyi neljä eduskuntaryhmää, joiden 66 edustajan avustajapalveluista vastaat eduskuntaryhmien kansliat. Ne saavat kuukausittain avustajien palkkaus- ja muihin menoihin suhteutetun korvauksen, joka vuonna 2015 oli 3.469,25 euroa/edustaja/kuukausi. Niiden ryhmien, jotka eivät siirtyneet ryhmäkansliamalliin, kansanedustajien avustajat ovat edelleen palvelussuhteessa eduskunnan kansliaan.

Vuoden 2015 alusta lukien eduskunnasta tuli kansliatoimikunnan päätöksen mukaisesti valtion palvelukeskuksen (Palkeet) asiakas. Sen myötä monet talous- ja henkilöstöhallinnon rutiinitehtävät siirtyivät hoidettavaksi Palkeiden Hämeenlinnaan toimipisteeseen. Eduskunnan henkilökuntaa ei siirtynyt Palkeiden palvelukseen. Eläköitymisiä hyväksi käyttäen kahta taloushallinnon virkaa ei Palkeisiin siirtymisen takia täytetty.

Vuoden 2015 aikana hallinto-osastolla tehtiin palvelu-uudistus, jossa osaston organisaatiota ja johtamisjärjestelmää uudistettiin. Suurin muutos koski oman sisäisen palvelukeskuksen perustamisesta. Sinne siirrettiin henkilökuntaa hallintotoimistosta ja erityisesti sen virastopalveluista, tilitoimistosta ja tietohallintotoimistosta. Varsinaisesti uudistus toteutui vuoden 2016 alusta lukien, jolloin osaston nimi muuttui hallinto- ja palveluosastoksi, tilitoimisto- ja hallintotoimistot lakkautettiin sekä it-tuki siirrettiin tietohallintotoimistosta uuteen kanslian omaan palvelukeskukseen.

Toimintakertomuksessa kaikki kanslian 20 toimintayksikköä ja sisäinen tarkastus arvioivat vuodelle 2015 asettamiensa ja tulossuunnitelmaan kirjattujen tavoitteidensa toteutumista. Lisäksi ne selvittävät vuoden 2015 talousarvioidensa toteutumista sekä henkilöstömääräänsä ja siinä tapahtuneita muutoksia.

[1] Henkilöstön määrän laskennassa on käytetty täytettyjen virkojen sijaan henkilötyövuosia (htv) siten, että täydellä tai 0,8 työajalla (esim. lasten hoitamisen perusteella lyhennetty työaika) lasketaan täysiksi htv:ksi ja 0,6 lasketaan 0,5 htv:ksi.

Toiminnan kustannukset

Eduskunnan kanslian vuoden 2015 tilinpäätöksen tärkeimmät tunnusluvut:

- kanslian toimintamenot olivat 48,2 milj. euroa, mikä on 3,5 milj. euroa ja 7,9 % enemmän kuin vuonna 2014
- kanslian toimintamenot alittivat talousarvion 0,3 milj. eurolla
- kanslian palkkamenot olivat 29,9 milj. euroa, mikä on 0,6 milj. euroa ja 2,1 % enemmän kuin vuonna 2014
- peruskorjauksen toimintamenot olivat 9,1 milj. euroa, mikä ylitti talousarvion 2,0 milj. eurolla
- peruskorjauksen investointimenot olivat 26,9 milj. euroa ja vuodelle 2016 siirtyi 18,8 milj. euroa

Eduskunnan kanslian vuoden 2015 toimintamenot kasvoivat 3,5 milj. euroa eli 7,9 prosentilla vuodesta 2014. Vuoden 2015 talousarvioon nähden kanslian toimintamenoissa saavutettiin 0,3 milj. euron säästö, koska toimintayksiköistä 16 säästi menoissaan 2,3 milj. euroa ja viisi ylitti määrärahansa 2,0 milj. eurolla. Suurin ylitys oli tietohallintotoimistossa vajaa 1,5 milj. euroa.

Syyt toimintamenojen suureen muutokseen vuoteen 2014 verrattuna olivat:

- tietohallintoimiston toimintamenojen kasvu 2,2 milj. eurolla
- ETYJ:n Finlandiatalon juhlakokouksen menot 0,7 milj. euroa
- palkkamenojen kasvu 0,6 milj. eurolla
- hallitusneuvottelujen kustannukset 0,2 milj. euroa

Tietohallinnon toimintamenojen kasvu johtui erityisesti palvelujen ostojen 2,1 milj. euron kasvusta. Suuri vaikutus oli Eduksi-järjestelmällä. Sen käyttöönoton myöhästymisestä johtui, että siitä ei aiheutunut lainkaan käyttömenoja vuodelle 2014. Muidenkin uusien järjestelmien käyttöönotto vuonna 2015 kasvatti huolto- ja ylläpitokustannuksia budjetoitua enemmän. Tietoturvallisuuden ongelmat vuonna 2015 aiheuttivat lisäkustannuksia kyberturvallisuuden asiantuntijapalveluiden hankkimisten takia.

Kanslian palkkamenot olivat 29,9 milj. euroa. Se on 0,6 milj. euroa eli 2,1 prosenttia enemmän kuin vuonna 2014. Syynä kasvuun on:

- VES:n 1.8.2014 voimaan tulleen 20 euron yleiskorotuksen kokovuotinen vaikutus
- VES:n 1.8.2015 voimaan tullut 0,4 % yleiskorotus
- eduskunnan oman palkkausjärjestelmän (EPJ) vaativuusluokkien korotukset
- eläköitymisistä ja vaalikauden vaihtumisesta johtuneet suuret vuosilomakorvaukset
- ETYJ-kokouksesta aiheutuneiden ylityökorvausten kasvu
- sisäisen tietopalvelun uusien virkojen palkkamenot

Osa palkkamenojen kasvusta oli kertaluontoisia ja hankalasti kanslian toimenpiteillä hallittavia (virkasuhteensa päättäneille maksettuja kertakorvauksia). Niin ikään kansliatoimikunnan tärkeäksi katsomat lisäpanostukset sisäiseen tietopalveluun tai veskorotukset oli pantava toimeen. Kuitenkin osa palkkakulujen kasvusta edellyttää kanslian työnantajapolitiikan arviointia.

Eduskunnan talousarvion momenteista ylittyi vain peruskorjauksen toimintamenot. Ne olivat 9,1 milj. euroa eli hiukan yli kaksi miljoonaa euroa budjetoitua suuremmat. Syynä ylitykseen olivat:

- D-rakennuksen loppuvuodesta 2014 tapahtuneesta vesivahingosta vuodelle 2015 siirtyneet kaluste- ja tietoliikennekustannukset
- Sibelius-Akatemian väistötilojen ennakoitua suuremmat suunnittelu- ja muutostyökustannukset
- väliaikaisen istuntosalin akustiikka- ja ilmastointikorjaukset kesällä 2015.

Peruskorjaukseen oli talousarviossa 32,0 milj. euron määräraha ja lisätalousarviossa saatiin 10,0 milj. euroa lisää. Peruskorjaukseen käytettiin 26,7 milj. euroa ja vuodelle 2016 siirtyi 18,7 milj. euroa. Vuodesta 2015 olisi selvitty ilman lisätalousarvion 10,0 milj. euroa. Sen vaikutus otettiin kuitenkin huomioon vuoden 2016 talousarviossa, jonka peruskorjauksen investointimäärärahaa vähennettiin 10,0 milj. eurolla alunperin budjetoidusta.

Vuoden 2015 aikana peruskorjaus eteni suunnitelmien mukaan. Ainut poikkeus koski D-talossa vuoden 2014 loppupuolella ollutta vesivahinkoa, joka viivästytti D-talon käyttöönottamisesta. Vesivahingosta aiheutuneet lisäkustannukset vakuutus korvasi täysimääräisesti.

Kun eduskunnan kaikki menot ilman arvonlisäveroja olivat vuonna 2014 yhteensä 117,6 milj. euroon, olivat ne vuonna 2015 yhteensä 119,6 milj. euroa. Kasvu oli 2,0 milj. euroa eli 1,7 prosenttia. Muutos johtui pääosaltaan siitä, että vuoden 2015 palkkaus- , peruskorjaus- ja kiinteistömenot kasvoivat vuoteen 2014 nähden.

Jokaista suomalaista kohden viime vuonna eduskunnan menot olivat 21,78 euroa. Vuonna 2014 ne olivat 21,48 euroa ja vuonna 2013 peräti 24,13 euroa, jolloin peruskorjauksen menot olivat poikkeuksellisen suuret.

<u>Kokonaisarvio vuodesta 2015</u>

Vuosi 2015 oli monella tavalla poikkeuksellinen. Kun vaalivuoteen normaalistikin sisältyy runsaasti erityistehtäviä, toi niitä kosolti lisää Eduskuntatalosta muutto väistötiloihin. Varsinaisen muuttamisen lisäksi piti Sibelius-Akatemian tilat rakentaa eduskunnan istunto- ja valiokuntatyöhön sopiviksi. Vanhan istuntosalin kokous- ja tietotekniikka piti siirtää väistötiloihin, joihin piti rakentaa kokonaan uudet, väliaikaiset tietoverkot.

Pikkuparlamentissa huhtikuussa järjestetyt vaalivalvojaiset ja heinäkuussa Finlandiatalossa järjestetty ETYJ:n juhlakokous eivät vain tuoneet lisäkustannuksia, vaan runsaasti lisätöitä.

Vaalien jälkeen otettiin käyttöön valtiopäiväasioiden uusi asian- ja asiakirjahallinnan Eduksi –järjestelmä samoin kuin uudistetut verkkopalvelut. Molempien kehittäminen jatkuu vielä.

Vaalien jälkeen myös kansanedustajien avustajajärjestelmää uudistettiin, kun neljä eduskuntaryhmä siirtyi vakinaisesti uuteen ryhmäkansliamalliin.

Taloushallinnossa eduskunnassa siirryttiin valtion palvelukeskus Palkeiden asiakkaaksi, aloitettiin valtion talous- ja henkilöstöhallintojärjestelmä Kiekun käyttöönottoprojekti sekä tehtiin palvelu- ja organisaationuudistus hallinto-osastolla.

Miten ja millä lailla kaikista näistä on selvitty, siinä on tarkastusvaliokunnalle poikkeuksellisen paljon arvioitavaa.